

**RAPPORT
PERIODIEK KWALITEITSONDERZOEK
DE OPENBARE BASISCHOOL GEVERS DEUTZ TERWEE**

School : de Openbare Basisschool Gevers Deutz Terwee
Plaats : Oegstgeest
BRIN-nummer : 08IH
Onderzoeksnummer : 90155

Datum schoolbezoek : 23 november 2006
Datum vaststelling : 6 februari 2007

INHOUDSOPGAVE

1 INLEIDING	5
2 KWALITEITSPROFIEL	7
3 BESCHOUWING	11
4 VERVOLG VAN HET TOEZICHT	15

1 INLEIDING

Het periodiek kwaliteitsonderzoek

Op 23 november 2006 bezocht de Inspectie van het Onderwijs de Openbare Basisschool Gevers Deutz Terwee in het kader van een periodiek kwaliteitsonderzoek (PKO). Daarbij heeft een onderzoek plaatsgevonden naar de kernindicatoren van een aantal kwaliteitsaspecten, op grond van het door de inspectie gehanteerde toezichtkader primair onderwijs 2005.

Bij dit PKO doet de inspectie onderzoek naar de kwaliteit van het onderwijs door zich te richten op de kern van goed onderwijs op de school. Het gaat hierbij om kernindicatoren die betrekking hebben op het aanbod, de onderwijstijd, het pedagogisch handelen van leraren, het didactisch handelen van leraren, de afstemming op de onderwijsbehoeften van leerlingen, de actieve en zelfstandige rol van leerlingen, het schoolklimaat, de begeleiding, de zorg, de resultaten en de ontwikkeling van leerlingen.

In de brochure 'Toezichtkader PO 2005' vindt u achtergrondinformatie over de indicatoren die de inspectie bij haar toezicht in ogenschouw heeft genomen. U kunt deze brochure downloaden van de website van de inspectie: www.onderwijsinspectie.nl.

Op grond van het kwaliteitsprofiel van de school dat naar aanleiding van een vorig inspectiebezoek is opgemaakt, op basis van risicofactoren die bij de inspectie bekend zijn of afspraken die met de school zijn gemaakt, of op basis van de informatie die door de school is toegestuurd kan de inspectie besluiten om niet alleen de kernindicatoren te onderzoeken maar meer indicatoren bij het onderzoek te betrekken. Dit is bij uw school aan de orde geweest. Omdat tijdens het voorgaande bezoek het aspect kwaliteitszorg niet van voldoende niveau was heeft de inspectie tijdens het periodiek kwaliteitsonderzoek dit aspect opnieuw onderzocht. De toegevoegde indicatoren staan cursief vermeld in het kwaliteitsprofiel van hoofdstuk 2.

Indien de school in het kader van zelfevaluatie over een bepaalde indicator of over een bepaald kwaliteitsaspect voldoende betrouwbare en valide gegevens heeft verzameld kan in overleg tussen school en inspectie besloten worden om de oordelen uit de zelfevaluatie alleen te verifiëren en deze niet zelf opnieuw te onderzoeken. Zo sluit de inspectie niet alleen aan bij de specifieke situatie van de school, maar wordt de school bovendien niet onnodig belast.

Uw school heeft naast de schoolgids en het schoolplan documenten ingestuurd die op uw zelfevaluatie-activiteiten betrekking hebben. Het betrof de volgende documenten:

- Het concept jaarplan 2006/2007
- Het werkplan 2005/2006
- Evaluatie jaarplan 2005/2006
- Een verbeterplan met betrekking tot kwaliteitszorg en opbrengsten.

De documenten geven geen aanleiding om oordelen over te nemen. De informatie is wel betrokken bij de oordeelsvorming.

De opzet van het onderzoek

Het periodiek kwaliteitsonderzoek bestond uit de volgende activiteiten.

- Onderzoek en analyse van documenten en gegevens over de school die bij de inspectie aanwezig zijn.
- Analyse van documenten die betrekking hebben op zelfevaluatie-activiteiten van de school en van andere documenten die de school voorafgaand aan het schoolbezoek heeft toegestuurd. Ook de vragenlijst periodiek kwaliteitsonderzoek is bij de analyse betrokken.
- Schoolbezoek, waarbij in een aantal groepen de onderwijspraktijk is geobserveerd door het bijwonen van lessen Nederlandse taal en rekenen en wiskunde. Deze lesbezoeken vonden plaats in de groepen: 1/2, 3, 4, 6, 7/8 en 8.
- Bovendien heeft de inspectie over de kwaliteit van de kernindicatoren gesprekken gevoerd met de twee algemeen coördinatoren die de directeur vervangen en de intern begeleider.
- Op uw school is verder een gesprek gevoerd met leerlingen, leraren en ouders.
- Aan het eind van het schoolbezoek heeft de inspectie de kwaliteitsoordelen en de conclusies van het schoolbezoek besproken met de algemeen coördinatoren en het team. Daarbij was een vertegenwoordiging van het bevoegd gezag aanwezig.

De inhoud van het rapport

Het onderzoek naar de kwaliteit van het onderwijs levert een kwaliteitsprofiel op van de school (hoofdstuk 2). In hoofdstuk 3 wordt een beschouwing gegeven over de geconstateerde kwaliteit en wordt deze onder andere gezien in relatie tot de context of uitgangssituatie van de school. Indien van toepassing worden in deze beschouwing ook de toegevoegde indicatoren betrokken.

In hoofdstuk 4 is het vervolgtoezicht aangegeven en worden, indien noodzakelijk, afspraken vermeld met betrekking tot wettelijke bepalingen waaraan de school niet voldoet.

2 KWALITEITSPROFIEL

Het kwaliteitsprofiel geeft een overzicht van de waarderingen die de inspectie heeft toegekend aan kernindicatoren die betrekking hebben op belangrijke kenmerken van goed onderwijs. De nummering in de tabellen verwijst naar het volledige waarderingskader primair onderwijs.

In de waardering is tot uitdrukking gebracht in welke mate de indicatoren bijdragen aan de kwaliteit van het onderwijs:

1. draagt niet of nauwelijks bij;
2. draagt onvoldoende bij;
3. draagt voldoende bij;
4. draagt in hoge mate bij;
5. niet te beoordelen (alleen bij Resultaten en Ontwikkeling van leerlingen). Deze waardering is gegeven indien de school over bepaalde indicatoren geen betrouwbare en valide gegevens beschikbaar heeft.

Het kwaliteitsprofiel van Gevers Deutz Terwee

Kwaliteitszorg	1	2	3	4
1.1 De school heeft inzicht in de verschillen in onderwijsbehoeften van haar leerlingenpopulatie.			●	
1.2 De school evalueert jaarlijks systematisch de kwaliteit van haar opbrengsten.			●	
1.3 De school evalueert regelmatig het leren en onderwijzen.		●		
1.4 De school werkt planmatig aan verbeteractiviteiten.			●	
1.5 De school borgt de kwaliteit van het leren en onderwijzen.			●	
1.6 De school rapporteert aan belanghebbenden inzichtelijk over de gerealiseerde kwaliteit van het onderwijs.			●	
1.7 De school waarborgt de sociale veiligheid voor leerlingen en personeel.		●		
1.8 De school draagt zorg voor de kwaliteit van het onderwijs gericht op bevordering van sociale integratie en actief burgerschap, met inbegrip van het overdragen van kennis over en kennismaking met de diversiteit in de samenleving.			●	

Leerstofaanbod	1	2	3	4
3.1 De aangeboden leerinhouden voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde zijn dekkend voor de kerndoelen.			●	
3.4 De leerinhouden voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde worden aan voldoende leerlingen aangeboden tot en met het niveau van leerjaar 8.			●	
3.5 De leerinhouden in de verschillende leerjaren sluiten op elkaar aan.		●		
3.6 De leerinhouden voor Nederlandse taal en rekenen en wiskunde zijn afgestemd op de onderwijsbehoeften van individuele leerlingen.			●	

Tijd	1	2	3	4
4.4 De leraren maken efficiënt gebruik van de geplande onderwijstijd.			●	
4.5 De school stemt de hoeveelheid tijd voor leren en onderwijzen bij Nederlandse taal en rekenen en wiskunde af op de onderwijsbehoeften van leerlingen.			●	

Pedagogisch handelen	1	2	3	4
5.3 De leraren zorgen ervoor dat leerlingen op een respectvolle manier met elkaar omgaan.				●

Didactisch handelen	1	2	3	4
6.1 De leraren realiseren een taakgerichte werksfeer.				●
6.3 De leraren leggen duidelijk uit.			●	
6.5 De leraren geven expliciet onderwijs in strategieën voor denken en leren.			●	

Afstemming	1	2	3	4
7.1 De leraren volgen de vorderingen van hun leerlingen systematisch.			●	
7.3 De leraren stemmen de instructie en verwerking af op de verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			●	

Actieve en zelfstandige rol leerlingen	1	2	3	4
8.1 De leerlingen zijn actief betrokken bij de onderwijsactiviteiten.				●
8.3 De leerlingen hebben verantwoordelijkheid voor de organisatie van hun eigen leerproces die past bij hun ontwikkelingsniveau.			●	

Sfeer op school	1	2	3	4
9.3 De ouders/verzorgers tonen zich betrokken bij de school door de activiteiten die de school daartoe onderneemt.			●	
9.5 De leerlingen en het personeel voelen zich aantoonbaar veilig op school.			●	

Begeleiding	1	2	3	4
10.1 De school gebruikt een samenhangend systeem van instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.			●	

Zorg	1	2	3	4
11.2 Op basis van een analyse van de verzamelde gegevens, bepaalt de school de aard van de zorg voor de zorgleerlingen.			●	
11.3 De school voert de zorg planmatig uit.		●		
11.4 De school gaat de effecten van de zorg na.			●	

Resultaten	1	2	3	4	5
12.1 De resultaten van de leerlingen aan het eind van de schoolperiode liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.				●	
12.2 De sociale vaardigheden van de leerlingen liggen op een niveau dat mag worden verwacht.					●

Ontwikkeling van leerlingen	1	2	3	4	5
13.1 De resultaten van de leerlingen voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde tijdens de schoolperiode liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.			●		
13.2 Leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften ontwikkelen zich naar hun mogelijkheden.					●
13.3 De leerlingen doorlopen in beginsel de school binnen de verwachte periode van 8 jaar.			●		

3 BESCHOUWING

In dit hoofdstuk wordt een beschouwing gegeven over de kwaliteit van het onderwijs op de school.

Algemeen beeld

De Gevers Deutz Terwee is een school die voldoende tot goede kwaliteit levert. Dat is een compliment waard aan team en de beide algemeen coördinatoren die ondanks het uitvallen van de directie gestaag doorgaan met de onderwijsontwikkelingen. Op het moment werkt de directeur weer twee dagen, maar de algemeen coördinatoren nemen naast lesgevende taken het leeuwendeel van de managementtaken voor hun rekening. Dit is, zoals al genoemd, niet zonder resultaat en dat wordt zichtbaar in het kwaliteitsprofiel. De belangrijke indicatoren van het primaire proces zijn van een voldoende tot goed niveau. In positieve zin valt daarbij het pedagogisch en didactisch handelen op. De inspectie heeft hiervan een aantal indicatoren met goed beoordeeld. Het gaat om:

- het respectvol omgaan met elkaar,
- de taakgerichte werksfeer,
- de actieve betrokkenheid van leerlingen.

Alle andere indicatoren van het pedagogisch en didactisch handelen zijn voldoende. Wellicht in relatie met het goede pedagogisch en didactisch handelen zijn ook de leerresultaten aan het eind van de basisschool van een goed niveau. Na de vorige twee inspectiebezoeken zijn er stappen gemaakt bij het aspect kwaliteitszorg. De school stelt jaarwerkplannen op en in een jaarverslag worden de resultaten daarvan geëvalueerd. Hierdoor werkt de school op een planmatige wijze aan de schoolontwikkeling. Tijdens de inspectiebezoeken in 2005 en 2003 was dit niet voldoende. Punten van aandacht bij kwaliteitszorg zijn nu nog het regelmatig evalueren van onderwijzen en leren en het beleid rondom de sociale veiligheid van alle betrokkenen op de school. Andere aandachtspunten zijn de doorgaande lijn van groep 1/2 naar 3 en een onderdeel van de leerlingenzorg. Met betrekking tot de leerlingenzorg slaagt de school er nog niet in voldoende mate in de signalering van de zorgleerlingen om te zetten in handelingsplannen die planmatig in de groepen worden uitgevoerd.

Hoge leerresultaten

De leerresultaten van de leerlingen op de basisschool Gevers Deutz Terwee zijn van een zeer goed niveau. Al drie jaar achter elkaar scoort de school ruim boven het landelijk gemiddelde van scholen met een vergelijkbare leerlingenpopulatie. Dit oordeel is gebaseerd op de resultaten van een genormeerde eindtoets van de laatste drie jaar (2004-2006).

Het oordeel over de prestaties van de leerlingen gedurende de schoolperiode baseert de inspectie op de resultaten die op landelijk genormeerde toetsen worden behaald voor technisch lezen in groep 3 en 4, voor begrijpend lezen in groep 6 en voor rekenen en wiskunde in de groepen 4 en 6. De resultaten op deze toetsen liggen op het te verwachten niveau, gelet op de samenstelling van de leerlingenpopulatie. Voor de sociaal-emotionele ontwikkeling maakt de school geen gebruik van een landelijk genormerd instrument. Daarom beoordeelt de inspectie de prestaties van de school op deze indicator niet.

Het positieve oordeel over de opbrengsten brengt de inspectie onder meer in verband met een aantal factoren. De inspectie noemt hierbij de kwaliteit van de leraren. Op basisschool Gevers Deutz Terwee werkt een ervaren en deskundig team. Het is een team dat er in slaagt om vanuit een positief pedagogisch klimaat een taakgerichte werksfeer te realiseren. Het gevolg is dat kinderen een zeer actieve betrokkenheid laten zien bij de onderwijsactiviteiten. Het onderwijs dat met name wordt gegeven vanuit een traditionele, degelijke en klassikale basis biedt voldoende ruimte voor differentiatie en vormen van zelfstandig werken. De school heeft moderne leermethoden en leraren maken met elkaar afspraken over het gebruik ervan. Een niet onbelangrijk bijdrage aan de hoge eindresultaten heeft te maken met de voornamelijk hoogopgeleide en zeer betrokken ouders van basisschool Gevers Deutz Terwee.

Kwaliteitszorg

De school kent haar leerlingenpopulatie voldoende. Toch kan inzichtelijker worden gemaakt hoe er op grond van deze kennis conclusies worden getrokken voor de inrichting van het onderwijs. De school maakt op een voldoende manier gebruik van haar leerlingvolgsysteem. Deze analyses kunnen worden uitgebreid door systematisch te werken met trendanalyses en normen te stellen voor opbrengsten om de trendanalyses te duiden en te evalueren. De school werkt planmatig aan verbeteractiviteiten die in een jaarplan en werkplan zijn weergegeven. Gedurende het jaar wordt het plan tijdens vergaderingen geëvalueerd en jaarlijks wordt het gehele plan geëvalueerd in het jaarverslag. Door klassenconsultaties, de teamvergaderingen en met behulp van notulen wordt ingezet beleid geborgd. Dit kan worden versterkt door een vademecum of een kwaliteitshandboek in te voeren. De school evalueert nog niet op een systematische wijze het leren en onderwijzen. Het is goed dat de school dit wel op de agenda heeft gezet en samen met de schoolbegeleidingsdienst nog dit schooljaar een procedure voor kwaliteitszorg wil vastleggen. De eerste stappen daarin zijn dat de ouders en de leraren bij de zelfevaluatie worden betrokken in 2007. De inspectie heeft aangegeven dat het van belang is dat de school kiest voor een instrument en aanpak die dicht bij de school staan en praktische waarde hebben. Pas dan is het ook mogelijk om te evalueren of de school er in slaagt de eigen keuzes en de lange termijn doelstellingen te halen. Het beleid van het waarborgen van de sociale veiligheid is op basisschool Gevers Deutz Terwee niet voldoende. Dit neemt niet weg dat in de dagelijkse praktijk op de school wel aandacht is voor de sociale veiligheid. Zo heeft de school onder andere een omgangsprotocol en een methode voor de sociaal-emotionele ontwikkeling. Om aan de norm van de inspectie te voldoen is het belangrijk dat de school deze onderwerpen in een beleidsplan opneemt naast:

- de preventie en afhandeling van incidenten,
- een incidentenregistratie,
- een overzicht waaruit blijkt dat leerlingen en personeel één keer in de twee jaar worden ondervraagd over hun veiligheidsbeleving.

Voor de eerste maal heeft de inspectie het schoolbeleid omtrent burgerschap en integratie beoordeeld. Op basisschool Gevers Deutz Terwee is de zorg voor de kwaliteit van het onderwijs voor bevordering van actief burgerschap en sociale integratie als voldoende beoordeeld, omdat op de school duidelijk aandacht is voor dit gebied. Wel is het nodig dat in het volgende schoolplan aandacht wordt besteed aan de visie op burgerschap en integratie, de planmatige aanpak daarvan en de evaluatie van de resultaten.

Het aanbod

De school maakt gebruik van actuele leermethoden die dekkend zijn voor de kerndoelen. Over het leerstofaanbod worden tussen leerkrachten afspraken gemaakt. Het is positief dat de school bezig is om het aanbod voor verdere verdieping en verbreding op de school te systematiseren. Dit is een goede aanvulling op het reguliere aanbod en past bij de leerlingenpopulatie van de school.

In het kader van sociale cohesie en burgerschap kan de school haar aanbod verder uitbreiden.

In de onderbouw zijn op papier leerlijnen vastgelegd. Deze leerlijnen met tussendoelen, die moeten gaan zorgen voor een beredeneerd aanbod van groep 1/2 naar 3, moeten nog op een eenduidige wijze in de groepen worden ingevoerd. De vooruitzichten met betrekking tot de doorgaande leerlijn naar groep 3 zijn positief, maar op het moment van het inspectiebezoek is het nog niet voldoende.

Het pedagogisch-didactisch handelen

Naar aanleiding van de lesobservaties concludeert de inspectie dat op de Gevers Deutz Terwee over het algemeen gemotiveerde, ervaren en deskundige leraren werken. Het didactisch handelen voldoet dan ook ruimschoots aan de basiskwaliteit. Aan de ervarenheid van de individuele leraren kleeft het risico dat leraren (op onderdelen) een eigen invulling gaan geven. Zowel ouders als ook leraren signaleren (kleine) verschillen tussen de werkwijze van leraren. Het is dan ook belangrijk dat de eenduidige lijn die nu is ingezet goed bewaakt wordt en dat de onderlinge professionele werkhouding een punt van aandacht blijft.

Zoals al is genoemd valt de taakgerichte werksfeer op. De lessen zijn goed gestructureerd en ordelijk en leraren laten goed klassenmanagement zien. Er is sprake van een positief pedagogisch klimaat. Leraren en leerlingen gaan onderling op een respectvolle wijze met elkaar om. Kinderen zijn trots op hun school en voelen zich er veilig en gehoord.

Er is rust in de school, leerlingen hebben een actieve werkhouding en zijn geconcentreerd bezig. Leraren leggen duidelijk uit en over het algemeen zijn de lessen voldoende van opbouw. De school zou dit nog verder kunnen versterken door - nog systematischer dan nu gebeurt - bij aanvang van de lessen de doelen te verduidelijken en deze ook na afloop met de leerlingen te bespreken. Op de school wordt over het algemeen voor een klassikale vorm van onderwijs gekozen. De goede kenmerken van een klassikale aanpak zijn de heldere structuur en de duidelijkheid voor de leerlingen. De Gevers Deutz Terwee werkt daarnaast er ook aan om kinderen een meer actievere rol te geven bij het eigen leerproces. Dit gebeurt onder andere door de invoering van het zelfstandig werken. Hiervoor is in organisatorische zin een leerlijn ontwikkeld die, voor de doelen die de school er aan verbindt, nog verder uitgewerkt kan worden. Bijna alle leraren werken zichtbaar met het 'GIP-model'. Hierdoor wordt er zowel bij de instructie als ook bij de verwerking van de leerstof gedifferentieerd. Zowel de leerlingen die sneller door de leerstof heen gaan als leerlingen die achterstand hebben profiteren hiervan.

De vorderingen van de leerlingen worden op een consequente manier bijgehouden. Het is niet altijd zichtbaar dat er in de groepen conclusies aan de analyses van de vorderingen worden verbonden. Hier zou de school meer één lijn van werkwijze in aan kunnen aanbrengen.

Zorg en begeleiding

De leerlingenzorg is op een voldoende wijze georganiseerd. Dit komt onder andere tot uitdrukking in de uniforme manier waarop de vorderingen van de leerlingen worden bijgehouden. De documenten en het gesprek met de intern begeleider maken duidelijk hoe de zorgtrajecten lopen. Uit de analyse van de gegevens worden conclusies getrokken voor de aard van de zorg. De gegeven zorg wordt in het zorgteam besproken.

Punt van aandacht is het planmatig uitvoeren van de zorg. De plannen bevatten nog te weinig concrete doelen, een tijdpad, de wijze waarop een plan wordt uitgevoerd en door wie geëvalueerd wordt. Door een planmatige werkwijze bij de handelingsplannen te hanteren komt de evaluatie van de effecten van de geboden zorg beter tot zijn recht. Tevens wordt op schoolniveau zichtbaar wat de school met de extra hulp bereikt.

Op de Gevers Deutz Terwee blijven weinig leerlingen zitten in vergelijking met het landelijk gemiddelde. Het aandeel leerlingen met een extra kleuterjaar is eveneens beperkt.

De resultaten van leerlingen die (gedeeltelijk) werken op een eigen leerlijn worden geëvalueerd en deze handelingsplannen worden indien nodig bijgesteld. De school zou voor deze leerlingen ook een ontwikkelingsperspectief kunnen opstellen met daaraan gekoppeld een leerstofaanbod. De doelen van het ontwikkelingsperspectief kunnen bijvoorbeeld met behulp van vaardigheidsscores worden geëvalueerd. Soortgelijke perspectieven kunnen ook worden opgesteld voor leerlingen die sneller door de leerstof heen gaan. Iets dat bij de Gevers Deutz Terwee steeds vaker voorkomt. Door ook voor deze leerlingen einddoelen vast te leggen worden deze leerlingen ook gestimuleerd om doelen te halen die passen bij hun mogelijkheden.

4 VERVOLG VAN HET TOEZICHT

Bij dit PKO heeft de inspectie ook een onderzoek gedaan naar de naleving van een aantal wettelijke voorschriften. Dit onderzoek betrof de wettelijke voorschriften over de geplande onderwijstijd en over een door het bevoegd gezag vastgestelde schoolgids en schoolplan. Op basis van dit onderzoek concludeert de inspectie dat de school aan deze wettelijke bepalingen voldoet.

De bevindingen van dit PKO leiden tot het volgende arrangement voor het vervolg van het toezicht (toezichtarrangement): De aangetroffen kwaliteit van het onderwijs op de school vraagt geen aanpassing van de reguliere onderzoeksplanning van de inspectie. In beginsel volgt over vier jaar opnieuw een periodiek kwaliteitsonderzoek. In de tussenliggende periode vindt jaarlijks een onderzoek plaats, waarbij de school eenmaal wordt bezocht.